

topinions דעות

לשמחת אחמדינג'אד, האקדמיה קורסת

שלחו להדפסה

אוצר בלום

ההשתלחות חסרת הרסן של נציגי האוצר במערכת האקדמית איננה קפריזה מקרית. זו התקפה מתוזמרת של נציגי אידיאולוגיה ברורה ועקבית השואפת לבטל את החופש האקדמי ואת העצמאות הניהולית של האוניברסיטאות בישראל אהוד קינן

הנחה מקובלת היא שכלכלנים ניחנו במיומנויות מתמטיות וביכולת ברוכה להסיק מסקנות ולוגיות מנתונים סטטיסטיים, אבל דבריו של פרופ' עומר מואב, יו"ר פורום הייעוץ לשר האוצר, מעמידים את ההנחה בספק.

ראשית, תמוהה מאד עצם התייחסותו הרצינית לסקר קיקיוני שראש הוועדה לתכנון ולתקצוב (ות"ת) כבר הגדיר כחסר תקפות סטטיסטית וכ"תקלה גדולה". שנית, מואב משתמש באותן "עובדות" סטטיסטיות כדי לתקוף שלושה גורמים שונים לחלוטין, כאילו היו גוף אחד: המועצה להשכלה גבוהה (מל"ג), שהיא גוף אדמיניסטרטיבי שממנה הממשלה. מצד שני הנהלת האוניברסיטאות, ומהצד השלישי, חברי הסגל שלהן. בסלט הזה יש הכל, חוץ מלוגיקה.

אותו "סקר" סטטיסטי אומלל, מציב את אוניברסיטאות בר אילן וחיפה בראש הסולם המצויינות המדעית ואת מכון ויצמן למדע בתחתיתו. עוד קובע הדו"ח כי מכון ויצמן למדע מפרסם כ-80 מאמרים בשנה, כמעט כמו האוניברסיטה הפתוחה. כדי להבין את המרחק בין הדו"ח הזה למציאות, מקורות בלתי תלויים קובעים כי מכון ויצמן מפרסם בכל שנה מעל 2,000 פרסומים מדעיים. הסקר, שמצטרף לסקרים סטטיסטיים קודמים של המל"ג, מהווה ציון דרך עצוב נוסף בתהליך ההידרדרות המתמשך של הגוף הזה, תוצאה ישירה של התערבות הממשלה בניהול ההשכלה הגבוהה.

מסמך אחר של המל"ג מאוקטובר 2009 פותח בהכרזה חגיגית: "מערכת ההשכלה הגבוהה בישראל עברה שינויים מפליגים בעשור האחרון. חל גידול מרשים באוניברסיטאות הוותיקות...". כנראה שקיימות שתי מדינות בעלות אותו שם. במדינת ישראל שבה אני חי, קיצצה הממשלה את מספר חברי הסגל האקדמי בשיעור של כ-30%, כלומר חיסלה מעל 800 תקנים. לדוגמה, הטכניון התכווץ מ-700 ל-500 חברי סגל, אוניברסיטת ת"א ירדה מ-1,400 ל-970. במילים אחרות, ממשלת ישראל מחקה אוניברסיטה וחצי בעשור האחרון. אכן שינויים מפליגים, שמהווים סיבה למסיבה בקרב אנשי המל"ג.

מי שכנראה שמח במיוחד על השינויים הללו הוא ידידנו אחמדינג'אד, שמקים באיראן אוניברסיטאות חדשות בקצב גבוה מזה שבו ישראל סוגרת אותן.

ההשתלחות חסרת הרסן וחסרת ההגיון של מואב במערכת האקדמית כולה, ובעיקר באותם אנשים נרפים ותאבי שררה, אותם טפילים על הקופה הציבורית, הקרויים פרופסורים, איננה קפריזה מקרית. יש לראותה כהתקפה מתוזמרת ומתוזמנת היטב של נציגי אידיאולוגיה ברורה ועקבית במשרד האוצר, השואפת לבטל את החופש האקדמי ואת העצמאות הניהולית של האוניברסיטאות בישראל.

כוונות לחיסול עצמאות האקדמיה. משרד האוצר צילום: דן ביליטי

לחצו כאן להגדיל הטקסט

לחצו להקטין את הטקסט

המהלך הזה איננו חדש, הוא ממחזר מאמצים קודמים ליצור אוירה ציבורית נוחה לביטול חוק ההשכלה הגבוהה. קשה להתחמק מהרושם כי מואב גויס על-ידי אנשי האוצר כדי לשוות מכובדות אקדמית להתנהלות כוחנית ודורסנית של שולחיו.

פוליטיקאים הם בדרך כלל אנשים נטולי ספקות, או לפחות כך הם נוטים להציג את עצמם. אנשי האקדמיה יודעים כי העולם מורכב יותר מהתמונה אותם מציג לנו הפוליטיקאי הממוצע. אבל מואב נוקט בלשון מכלילה ופסקנית, שמעידה על כך שהוא מבלה זמן רב יותר בחברת הפוליטיקאים מאשר באוניברסיטה. לדבריו: "רוב המחקרים המתפרסמים בישראל חסרי חשיבות", "הדירוג הזה מייצג את כל הרעות החולות של המערכת האקדמית".

רעה חולה ושמה נציגי ציבור

למואב פתרון קסם: להעביר את השליטה לנציגי ציבור. "זה הכל חלק מהרעה החולה, שמערכת ההשכלה הגבוהה נשלטת בידי עצמה ולציבור אין שליטה על הקורה בה". ראוי לזכור כי במציאות הישראלית, צמד המלים "נציגי ציבור" הוא מונח מכובס, המתאר פוליטיקאים ואנשי אוצר לשעבר. אלו אנשים שלא ראו מימיהם מעבדת מחקר אבל חזקה עליהם כי יוכלו לנהל כראוי את האוניברסיטאות ולהובילן למצוינות מדעית.

את היתרונות המופלגים בניהול אוניברסיטה בידי "אנשי ציבור" הדגים לנו לאחרונה הוועד המנהל של אוניברסיטת תל אביב, שהפיל את האוניברסיטה לכל המהמורות האפשריות, כולל הפסדים כספיים אדירים, ניכור של חברי סגל ותורמים כאחד, אובדן מוניטין ושערוריות רבות אחרות, אשר נחקרות בימים אלו ע"י מבקר המדינה. את נורמות הניהול הללו רוצה האוצר ושליחו להנחיל גם לאוניברסיטאות שעדיין לא נפגעו דיין.

למי שהספיק לשכוח, לא

מזמן, במסגרת חוק ההסדרים, ניסה האוצר להקים חברה ממשלתית של קומיסארים חיצוניים להערכת הישגים של חברי הסגל, הצעה שנגנזה תחת הלחץ הציבורי. התבטאויותיו של יו"ר פורום הייעוץ לשר האוצר מעידות על כך שהאוצר ביצע נסיגה טקטית בלבד, ואין ספק כי ישלוף את התוכניות ההזויות הללו שוב, ברגע שיעריך כי השעה כשרה לכך. כוונתם של פקידי האוצר לחסל את מה שנותר מן העצמאות האקדמית במדינה, מעמידה באור ציני את יוזמתם המיתממת לעודד חברי סגל לתרום משכרם לתקציב האוניברסיטאות, כדי ליצור יחסים של אמון, כבוד הדדי ושיתוף פעולה עם האוצר.

אין כל ספק כי מואב יודע מה ערכו האמיתי של מסמך המל"ג. אין ספק כי הוא יודע מה ההבדל בין ועדה ממונה על ידי הממשלה לבין חברי סגל האוניברסיטאות. דווקא משום כך, האופן שבו הוא משתמש במסמך המפואר הזה כדי לקדם את מטרת האוצר להשליט גורמים "ציבוריים" על האוניברסיטאות, מעוררת דאגה.

אהוד קינן, פרופסור לכימיה בטכניון, נשיא החברה הישראלית לכימיה וחבר הוועדה הבין-סנאטית של האוניברסיטאות

חזרה